

Osmanlı Arşiv Vesikalarında Mûsikîşinaslara Verilen Devlet Nişanları ve Madalyalar

State Orders and Medals Awarded to Musicians in Ottoman Archive Documents

İRFAN YİĞİT

Dr. Öğr. Üyesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Türk Din Mûsikîsi Anabilim Dalı
Assist. Prof., Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Theology, Department of Turkish Religious Music

Aydın, Türkiye

irfanyigit@adu.edu.tr

ORCID: 0000-0002-7265-1991

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü | Article Types: Araştırma Makalesi | Research Article

Geliş Tarihi | Received: 12. 08. 2024

Kabul Tarihi | Accepted: 21. 11. 2024

Yayın Tarihi | Published: 15. 12. 2024

Atıf / Cite as

Yiğit, İrfan. "Osmanlı Arşiv Vesikalarında Mûsikîşinaslara Verilen Devlet Nişanları ve Madalyalar". *Van İlahiyat Dergisi* 12/21 (Aralık 2024), 36-53. <https://doi.org/10.54893/vanid.1532059>

Yiğit, İrfan. "State Orders and Medals Awarded to Musicians in Ottoman Archive Documents". *Van Journal of Divinity* 12/21 (December 2024), 36-53. <https://doi.org/10.54893/vanid.1532059>

İntihal / Plagiarism

Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi. This article has been reviewed by at least two referees and scanned via plagiarism software.

Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/vanid>
Mail: vanyyuifd@yyu.edu.tr

Osmanlı Arşiv Vesikalarında Mûsikîşinaslara Verilen Devlet Nişanları ve Madalyalar

Öz

Sanatçılar her dönem ortaya koydukları eserler sayesinde takdir toplamış ve bunun neticesinde bazı hediyelerle ödüllendirilmişlerdir. Tarihin farklı dönemlerinde devlet başkanları beğendikleri sanat eserlerini takdir ve taltif etmek amaçlı ödüller vermişlerdir. Bu ödüller nişan, berat, taltif ve madalya gibi isimler almışlardır. Bu hediyelerin nitelikleri devletin gücüne göre veya sanata verdiği değere göre farklılıklar arz etmiştir. Araştırma alanımız olan Osmanlı Devleti de padişahın takdir ettiği durum veya kişiye göre ödüllendirmeler yapmıştır. Osmanlı Padişahları yerli veya yabancı insanlara devlet nezdinde takdire şayan durumlar için devlet nişanları, madalyalar, unvanlar ve taltifler vermişlerdir. Devlet tarafından verilen bu ödüller, alan kişiye maddi anlamda olduğu kadar manevi anlamda da itibar sağlamıştır. İnsanlar bu ödüllere mazhar olabilmek için kendi alanlarında yarışır hale gelmişlerdir. Bu durum bir nevi sanatı ve sanatçıları teşvik edici bir hal almıştır. Bu sayede hem sanatçının yapmış olduğu sanat ve eserin kalitesi artmakta hem de daha sonra ortaya koyacağı eserler için sanatçıyı teşvik edici nitelik taşımaktadır. Zikredilen ödüllerin verildiği sanatçılar arasında mûsikîşinaslar da yer almaktadır. Çaldığı, söylediği veya bestelediği bir eser sayesinde padişah tarafından ihsan edilen bu ödüller farklı derecelerde ve özelliklerdedir. Ödülleri alan kişiler yerli veya yabancı mûsikîşinaslardan oluşmaktadır. Makam, mevki olarak devletin her kademesinden insanlar veya resmi görevi olmasa bile icra etmiş olduğu mûsikî eseri nedeniyle bu ödüllere layık görülen sanatçılar olmuştur. Devlet tarafından verilen bu ödüllere ait arşivlerde kayıtlar yer almaktadır. Bu çalışmada Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi'nde yer alan konu ile ilgili 138 belge tespit edilmiş olup, bu belgelerin kayıtları liste halinde verilmiştir. Araştırmamız Osmanlı arşiv vesikaları ile sınırlı tutulmuştur. Ayrıca yerli-yabancı ayrımı yapılmadan belgelerde geçen mûsikîşinaslar hakkında bilgiler ve belgeler örnekleri ile verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dini Mûsikî, Mûsikîşinas, Mûsikî Tarihi, Ödül, Bestekar, Sâzende.

State Orders and Medals Awarded to Musicians in Ottoman Archive Documents

Abstract

Artists have always been appreciated for the artifacts they have produced and have been rewarded with some gifts as a result. In different periods of history, heads of the state have given awards to appreciate and reward the artifacts they have liked. These awards have been given names such as order, certificate, favor and medal. The qualities of these gifts have varied according to the power of the state or the value it places on art. The Ottoman State, our field of research, has also given awards according to the situation or person the sultan appreciated. Ottoman Sultans have given state orders, medals, titles, and awards to local or foreign people for situations worthy of appreciation in the eyes of the state. These awards given by the state have provided the recipient with both material and spiritual prestige. People have started competing in their fields to be honoured with these awards. This situation has become a kind of encouragement for art and artists. In this way, both the quality of the artifact the artist has produced increases and it has an encouraging quality for the artifacts the artist will make later. Musicians are also among the artists who were given the awards mentioned above. These awards, granted by the sultan for a piece they played, sang or composed, are of different degrees and characteristics. The recipients of the awards consist of local or foreign musicians. There have been people from all levels of the state in terms of position and rank and also artists who were deemed worthy of these awards due to the musical pieces they performed, even if they did not have an official duty. There are records of these awards given by the state in the archives. In this study, 138 documents related to the subject in the Directorate of State Archives/Ottoman Archives were identified, and the records of these documents are listed. Our research was limited to Ottoman archive documents. In addition, information and document examples about musicians mentioned in the papers are given without distinguishing between local and foreign.

Keywords: Religious Music, Music Lover, History of Music, Award, Composer, Musician.

Extended Abstract

In various historical periods, rulers and heads of state have awarded prizes to commend outstanding artistic works, providing acknowledgement through medals, honorary certificates, titles, and orders. The quality and type of these awards varied based on each state's political power and the value placed on the arts. In Ottoman Empire, the Sultan would reward individuals or artistic achievements deemed worthy, granting them orders, titles, and medals of honour. Such honours, awarded at the discretion of the Sultan, elevated the recipients' social standing and provided both material and symbolic value, fostering a culture in which people competed to receive these awards within their fields. This environment indirectly incentivised and elevated artistry quality, catalysing artists to produce high quality artifacts

Among the individuals awarded these honours by Ottoman rulers were musicians, recognised for their contributions as performers, vocalists, or composers. This research explores the significance of state-issued honours in Ottoman context, focusing on musicians who received such awards for their service or contributions to the court's musical culture.

The concept of state-endorsed recognition of the arts and artists is common to Ottoman Empire, as similar traditions existed in various other cultures. However, Ottoman approach to awarding artists offers a distinct perspective that integrates artistic merit with the socio-political and cultural values of the empire. In Ottoman context, state-issued awards served as both material and symbolic incentives, carrying substantial weight in a society that highly valued the arts within its cultural and courtly framework. This study frames the Ottoman system of rewarding artists, particularly musicians, within a broader theoretical understanding of artistic patronage, using honours and awards as markers of the relationship between state power, cultural production, and social status.

By analysing archival documents, this research situates the awards within the historical and social context of Ottoman Empire, exploring how these honours reflected state's appreciation for music and the musicians' ability to shape public opinion and embody the values endorsed by the Sultan. The Ottoman tradition of rewarding artists with honours and titles signifies a cultural policy that extended beyond mere aesthetic appreciation to incorporate notions of prestige, social mobility, and state endorsement of artistic production.

This research examines the awards and honours given to musicians by Ottoman state, uncovering the criteria and motivations behind such recognition. It also investigates the influence of these awards on musicians' careers and the broader cultural landscape, addressing how these state-endorsed honours contributed to the development of the musical arts in the empire. By studying records from the Türkiye Directorate of State Archive- Ottoman Archives., the research highlights local and foreign musicians who were recipients of state recognition, illustrating Ottoman Empire's commitment to promoting and rewarding musical excellence.

The study adopts a historical-documentary method, analysing archival records from the Türkiye Directorate of State Archive- Ottoman Archives. Within this study, one hundred thirty-eight documents were identified, each about honours awarded to musicians, including local and foreign recipients. These documents provide detailed records of various types of honours, such as medals, certificates of appreciation, titles, and material gifts, granted to musicians by Ottoman state. Through these archival records, this research constructs a nuanced understanding of Ottoman Empire's policies on art patronage and explores the criteria used by the state in awarding musicians.

Each document was systematically examined to extract information about the recipients, their artistic contributions, and the specific type of award granted. The research categorised the awards based on their symbolic and material nature, assessing how these honours influenced the social standing and reputation of the musicians within Ottoman society. Furthermore, information regarding musicians mentioned in the documents, whether local or foreign, was compiled and presented with detailed examples.

The analysis of the archival documents reveals a structured approach to recognition of musical talent and rewarding of artistic contributions within Ottoman Empire. Musicians honoured by the state came from diverse backgrounds, including Ottoman citizens and foreign artists who had served or performed in Ottoman palaces. The study found that these awards were granted across various levels, from high-ranking officials to individuals without official state duties, based solely on their artistic achievements.

One key finding is that these honours provided substantial social prestige and increased the recipients' standing within the Ottoman palace and society. Musicians awarded by the Sultan often achieved elevated social status, receiving respect as artists and individuals endorsed by the state. This honour-driven environment created an implicit competition among musicians, encouraging them to strive for excellence in their field.

The findings also show that the Ottoman palace did not restrict honours to Ottoman musicians alone but also recognised foreign musicians whose work contributed to the cultural vibrancy of the empire. This openness illustrates Ottoman Empire's cosmopolitan approach to arts patronage, valuing talent and artistic merit regardless of nationality. Furthermore, the research indicates that awarding musicians was an informal form of cultural diplomacy, fostering goodwill and cultural exchange between Ottoman Empire and other countries.

This study underscores Ottoman Empire's strategic use of state-issued honours to foster a robust cultural environment and promote the arts. By awarding musicians, the Ottoman palace encouraged artistic excellence and reinforced the social importance of music within the empire. The honours served as a means of cultural legitimisation, linking music to the Ottoman state's values and strengthening the role of music as a respected and prestigious profession.

The archival records examined in this research provide valuable insights into the relationship between art and state in Ottoman Empire, highlighting how state recognition influenced the careers and reputations of musicians. By bringing attention to the awards granted to local and foreign musicians, this study contributes to a deeper understanding of Ottoman Empire's cultural policies and its role in shaping the historical legacy of music in the region. Hopefully, this research will serve as an essential resource for future studies on the cultural exchanges and artistic patronage practices within Ottoman Empire and the broader impact of state-endorsed recognition on creative production and social status in pre-modern societies.

Giriş

Nişan kelimesi sözlükte "alâmet, işaret" gibi anlamlara gelen Farsça kökenli bir kelimedir. Osmanlı bürokrasisi ve diplomasisinde farklı anlamlarda kullanılmakta olup, Padişah tuğrası taşıyan belgelere "nişân-ı hümayun" denmektedir. Osmanlı devletinde üstün hizmeti görülen askerî ve mülkî erkâna çeşitli dereceleri olan bir çeşit madalya verilmesi ve takılması geleneği Batı etkisiyle II. Mahmud döneminde başlamıştır. Daha önceleri de Osmanlılarda başarılı kimselere nişana benzer şekilde, fakat ondan daha kıymetli olarak sorguç, tuğ, çelenk, avize takdim edilmiştir.¹ Ayrıca dinî merasimlerden sonra ödül niteliğinde hil'at giydirilmiştir. Hil'at, halifeler ve hükümdarlar tarafından taltif etmek ve şereflelendirmek amacıyla devlet adamlarına ve diğer bazı kişilere giydirilen değerli elbiseyi ifade eder.²

Orta çağda Batı dünyası tarafından kullanılmaya başlayan nişanın Türk dünyasındaki yeri, anlam olarak çok eskilere dayanmakla beraber, form ve şekil itibarıyla günümüz anlayışındaki nişan on dokuzuncu yüzyılın ilk yarısında ihdas edilmiştir. On dokuzuncu yüzyıldan önceye baktığımızda eski Türk devletlerinde hakan veya hükümdarın bir bey veya komutana verdiği tuğ, hediye ettiği kılıç, hançer veya miğfer gibi savaş ve askerlikle ilgili objelerin de bir nişan hükmünde olduğu görülür.³

Osmanlı padişahları iktidarları dönemlerinde çeşitli nedenlerle yerli veya yabancı insanlara devlet nişanları, madalyalar ve unvan da vermişlerdir. Ödüllendirilme amacıyla nişan geleneğinin ilk örneğinin III. Selim döneminde; madalya ile ödüllendirilmenin ilk örneklerinin ise batının etkisi ile II. Mahmut zamanında başladığı bilinmektedir.⁴ III. Selim zamanında 1213'te (1798) İngiliz Amiral Nelson'un Fransız donanmasını Ebûkîr'de⁵ yakması haberi İstanbul'da büyük bir sevinçle karşılanmış ve Nelson'a mücevherli bir çelenk gönderilmiştir. Arşiv kayıtlarında Nelson'a ve diğer İngilizlere yollanan hediyeler arasında çelenk yanında nişanların da mevcut olduğu dikkati çeker. Ayrıca Nelson'un taktığı "Hilâl nişanı" denilen bir madalya daha vardır. Genellikle ilk Osmanlı nişanı olarak bu "Hilâl nişanı" gösterilir.⁶ 1839 yılında Abdülmecid'in hükümdar olmasıyla devlet nişanı, Osmanlı İmparatorluğu'nda artık iyice yerleşik bir hal almıştır. Bu dönemden itibaren nişanlar nizamnameye bağlanarak beratları ile beraber verilmiştir. Osmanlı Devleti on dokuzuncu yüzyılda nişanları taltif aracı olarak kullanmaya başlamıştır. Sultan III. Selim

¹ İbrahim Artuk, "Nişan", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2007), 154.

² Mehmet Şeker, "Hil'at", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1998), 22.

³ T. Nejat Eralp, "Osmanlılarda Nişan ve Madalya", *Türkler Ansiklopedisi*, ed. Hasan Celal Güzel (Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002)13/1233.

⁴ Ayhan Doğan- Sadık Çetin, "Osmanlı Maarifinde Muallim Motivasyonu Kaynaklarından Maarif Nişanı ve Fazilet Mükâfatı", *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 37 (2021), 4.

⁵ Kaynaklarda adı Bükîr, Ebûgür, Ebûhür, Ebâhür şekillerinde de geçer. İskenderiye'nin 23 km. kuzeydoğusunda, aynı adı taşıyan körfezin kıyısında yer almaktadır. Bkz. Atilla Çetin, "Ebûkîr", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1994), 279.

⁶ Artuk, "Nişan", 155.

döneminde 1801 yılında çıkan Hilâl nişanından sonra 1831 yılında ihdas edilen İftihar nişanı ilk resmi nişan olma özelliğine sahiptir. Bu tarihten sonra kısa hükümdarlık süresi olan Sultan V. Murad hariç tutulduğunda Sultan Mehmed Reşad'a kadar her padişahın birden fazla nişan ihdas ettiği görülmektedir.⁷ Nişan verme uygulaması, on dokuzuncu yüzyılla birlikte Osmanlı İmparatorluğu ve İran'da yaygın hale gelmiş, diplomasinin olmazsa olmaz unsurlarından birine dönüşmüştür.⁸

Mecîdî nişanı 1851 yılında beş dereceli olarak çıkarılmıştır. Bu nişanın birden beşe kadar dereceleri ve murassası vardır.⁹ Osmanlılar 'da Batı tarzında ilk nişan 1852'de Mecîdî nişanı ile ihdas edilmiş ve İftihar nişanı lağvedilmiştir. Bu nişanla ilgili 13 Zilkade 1268 (29 Ağustos 1852) tarihli bir nizamname yayımlanmıştır. Burada nişanın birden beşe kadar sıralanan derece/rütbeden oluştuğu, birinci rütbesinin 50, ikinci rütbesinin 150, üçüncü rütbesinin 800, dördüncü rütbesinin 3000, beşincisinin 6000 olmak üzere toplam 10.000 adet olduğu belirtilmiştir. Yabancılara verilenler ise bir sınırlandırmaya tâbi değildir. Bunun birinci rütbesi murassa' idi. Ayrıca bu nişan kaydı hayat olmak üzere veriliyordu. Birinci Mecîdî nişanı sahibi ölünce nişan hazineye iade ediliyordu ve bunun berat harcı 500 kuruştı. İkinci Mecîdî nişanı şemsesi göğsün sol tarafına ve nişan da boyna asılır, sahibinin ölümünde yine hazineye geri verilirdi, berat harcı 100 kuruştı. Üçüncü Mecîdî nişanı boyna asılırdı, berat harcı 50 kuruştı. Dördüncü ve beşinci Mecîdî Nişanları da göğsün sol tarafına asılır ve sahibinin ölümü üzerine bu da hazineye iade edilirdi.¹⁰

Abdülaziz dönemine gelindiğinde ise "Nişân-ı Osmânî" nişanların en önemlisidir. Mecîdî nişanının yanında en çok verilen nişan Nişân-ı Osmânî'dir. Kırk beş yıllık süreçte verilen Osmânî nişanları Mecîdî nişanlarının yaklaşık üçte birine tekabül etmektedir.¹¹ Arşiv kayıtlarında sultan Abdülaziz'in mûsikîşinaslara yaptığı ihsanlara dair birçok kaynağa ulaşmak mümkündür. Bu ihsanlara ait belgeler sultanın müzisyenleri çoğu zaman nişanla ödüllendirdiği görülmektedir. Ancak, müzisyenlere para ihsan edildiğine dair belgelere de rastlamak mümkündür. Hatta bazı belgelerde sultanın müzisyenlere ev yaptırdığını gösteren bilgilere bile rastlamak mümkündür.¹²

II. Abdülhamid döneminde ise bu saydıklarımıza ilave olarak 1876 yılında çıkarılan "Şefkat nişanı" vardır. Nişan geleneği Sultan V. Mehmet Reşat döneminde de devam etmiş öğretmen, ilim ve sanat insanlarına verilmek için 1912 yılında "Maarif Nişanı", "Beş Rütbeli Meziyet Nişanı", "Ziraat Liyakat Nişanı" ve "Meclisi Mebusan Nişanı" çıkarılmıştır.¹³ Görüldüğü gibi her padişah döneminde devlet nişanı uygulaması kullanılmamıştır. Ayrıca Osmanlı Devleti'nde nişan ve madalyalar genellikle askeri alanda üstün başarı gösteren kişilere verilmiştir.¹⁴

Nişanların verilme nedenleri ehliyet, işinde iyi usta olma, başarı ve iyi hizmet yani uzun yıllar boyunca görevini en güzel şekilde yerine getirme kavramları etrafında toplanır.¹⁵ Padişahlar tarafından verilen hediyeler, nişanlar, unvan ve madalyaların maddi karşılığının yanı sıra manevi değerleri de vardır.¹⁶ Değerlendirmesi bizzat padişah tarafından yapılarak bu değerlendirme sonucunda bu hediyelere, ihsanlara layık görülen sanatkâr itibar kazanmış ve meslektaşları arasında saygın bir konum elde etmiş olur.¹⁷

⁷ Selçuk Alimdar, *Osmanlı'da Batı Müziği* (İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2016), 141.

⁸ Akin Kiren, "Osmanlı-Kaçar Münasebetlerine Nişanlar Üzerinden Bakmak: II. Abdülhamid Dönemine Dair Bir Deneme", *OTAM Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi* 45 (2019), 147.

⁹ Kemal Hakan Tekin, "Osmanlı Devleti'nde Gelenekten Yeniliğe Geçişin Anlamlı Bir Sembolü: Mecidi Nişanları", *The Journal of Academic Social Science Studies* 8/28 (2019), 396.

¹⁰ Artuk, "Nişan", 155.

¹¹ Ali İhsan Aydın, "Kudüs'te Görünür Olma Siyaseti: Osmanlı Nişan Taltifleri (1872-1917)", *Filistin Araştırmaları Dergisi* 10 (2021), 41.

¹² Hikmet Toker, "Sultan Abdülaziz'in Musikişinas Kişiliği ve Dönemi'nde Osmanlı Sarayı'nda Mûsikî Hayatı", *Sultan Abdülaziz ve Dönemi Sempozyumu* (Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2014), 157.

¹³ Eralp, "Osmanlılarda Nişan ve Madalya" 1234.

¹⁴ Artuk, "Nişan", 154.

¹⁵ Alimdar, *Osmanlı'da Batı Müziği*, 141.

¹⁶ Hatice Baysal, "Osmanlı'da Kadın Memureler İçin Motivasyon Uygulamaları: Bank-ı Osmani-i Şahane, Dersaadet Telefon Anonim Şirketi Osmaniyesi ve Kadın Birinci İşçi Taburu Üzerine Bir İnceleme", *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 29 (2017), 351.

¹⁷ Alimdar, *Osmanlı'da Batı Müziği*, 197.

Nişan ve madalyalar siyasi amaçla da kullanılan araçlardır. Padişahlar insanları teşvik etmek kadar kendisine muhalif olan veya yönetiminin karşısında bir duruş sergileyen kişileri yanlarına çekmek için nişan ve madalyaları araç olarak kullanmışlardır. Bu durumu en iyi kullanan padişahlardan birisi II. Abdülhamid Han'dır. Bu gibi durumlar dışında sanat erbabına verilen nişan ve madalyalar vardır. Bunlardan birisi de mûsikî ile bağlantısı olan insanlara verilen nişan ve madalyalardır. Mûsikî ile ilgili verilen hediye nişan ve madalyalar hem sanatı teşvik amacıyla verilmiş hem de bazı durumlarda siyasî amaç güdülmüştür.¹⁸ Ama görüldüğü kadarıyla mûsikî ile ilgili verilenlerin büyük çoğunluğu sanatı teşvik amacı taşımaktadır.

Osmanlılarda madalyaların devlet geleneğinde kullanımı nişandan önce başlamış olup ilk Osmanlı madalyalarının ihdası 1730 yılındadır.¹⁹ 1730 yılında Patrona Halil İsyanı sonrası çıkarılan altın "Ferahî" madalyası Osmanlılardaki ilk madalyadır.²⁰

Bu geleneğin başlatılması ile yıllar içerisinde nişanlar, madalyalar ve unvan yukarıda da belirtildiği gibi farklı nedenlerle kullanılır hale gelmiştir.

Çalışmamızın amacı mûsikî sanatı ile ilgilenen insanların almış olduğu ödülleri, bu ödüllerin nitelikleri, kimlere verildiği ve veriliş nedenlerini ortaya koymaktır. Yaptığımız incelemelere göre alanımız ile ilgili yapılan çalışmalarda arşiv kayıtları üzerinden konu ile ilgili müstakil akademik bir araştırma, inceleme yapılmamıştır. Konumuz ile ilgili malzemelerimiz arşiv belgelerinden oluşmaktadır. Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivlerinde tespit etmiş olduğumuz 138 belgeyi araştırmamızda veri olarak kullandık. Tespit ve değerlendirmelerimizi yaparken farklı kaynaklardan da faydalanılmıştır.

1. Mûsikî ile İlgili Verilen Nişan, Madalya ve Unvanlar

Nişan, madalya ve unvanlar farklı alanlarda birçok kişiye verilmiştir. Bu ödüllerin verildiği kişiler arasında mûsikîşinaslarda vardır. Mûsikî ile ilgili verilen nişan, madalya ve unvan diğer gerekçelerle verilenler ile aynı teamüllere göre verilmiştir. Fakat Padişahlar nişan, madalya ve unvanların mûsikîşinaslara verilmesinde genel saray teamüllerini sürdürmekle birlikte bazı özel durumlarda kendilerinin mûsikî bilgilerinin düzeyi ve mûsikîye olan ilgisine göre daha seçici davrandıkları görülmüştür. Bazen meclisteki tüm mûsikîşinaslar ihсандan pay alırken bazı durumlarda padişah sadece taksim yapanları, eser bestecilerini ya da icrasıyla ön plana çıkanları ödüllendirmiştir. Kendileri için bestelenen methiyeler ve huzurlarında ilk seslendirilen yeni eserler için genelde padişahlar teşvik edici olmuşlardır. Fasıl mûsikîsi dışında dinî mûsikî icraları, saray dışında mûsikîşinasların şehir folkloruna ait performansları ve yabancı heyetlerin mûsikîleri de zaman zaman sultanlar tarafından nişan, madalya ve unvan ile takdir edilmiştir.²¹

Tophane-i Âmire Muzikası'nın resmi etkinliklerde sıkça görev alması kadar mûsikîşinasların aldıkları nişan ve madalyalar da teşkilatın başarısını gözler önüne sermektedir. Muzika mensuplarının 1885-1900 yılları arasında aldıkları nişan ve madalyalar arasında beş Mecîdî nişanı, bir İmtiyaz Madalyası ve bir Osmanî nişanı yer alır. Taltif edilenlerin üçü yabancı öğretmenlerdir.²²

Nişan, madalya ve unvan verilen özellikle mûsikî ile ilgili arşiv kayıtlarında birçok belge yer almaktadır. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi'nde tespit edilen 138 belgeden 56 adeti Muzika-yi Hümâyun üyelerine nişan verilmesi ile ilgilidir. Muzika-yi Hümâyun üyelerine en fazla verilen nişan Mecîdî nişanıdır. Belgelerde 31 adet Mecîdî nişanı geçmektedir. Sultan Abdülmecid döneminde yüz civarında, Sultan II. Abdülhamid döneminde ise üç yüzün üzerinde mûsikîşinas vardır.²³ Belgelerden elde edilen sonuca göre 80 yerli ve 74 yabancı olmak üzere 154 kişiye, nişan, madalya ve taltif verilmiştir. Bunların içerisinde 3 adet madalya yer almaktadır. Şir-u Hurşid nişanı, Mecîdî nişanı, Gümüş

¹⁸ Tekin, "Osmanlı Devleti'nde Gelenekten Yeniliğe Geçişin Anlamlı Bir Sembolü: Mecidi Nişanları", 396.

¹⁹ Artuk, "Nişan", 301.

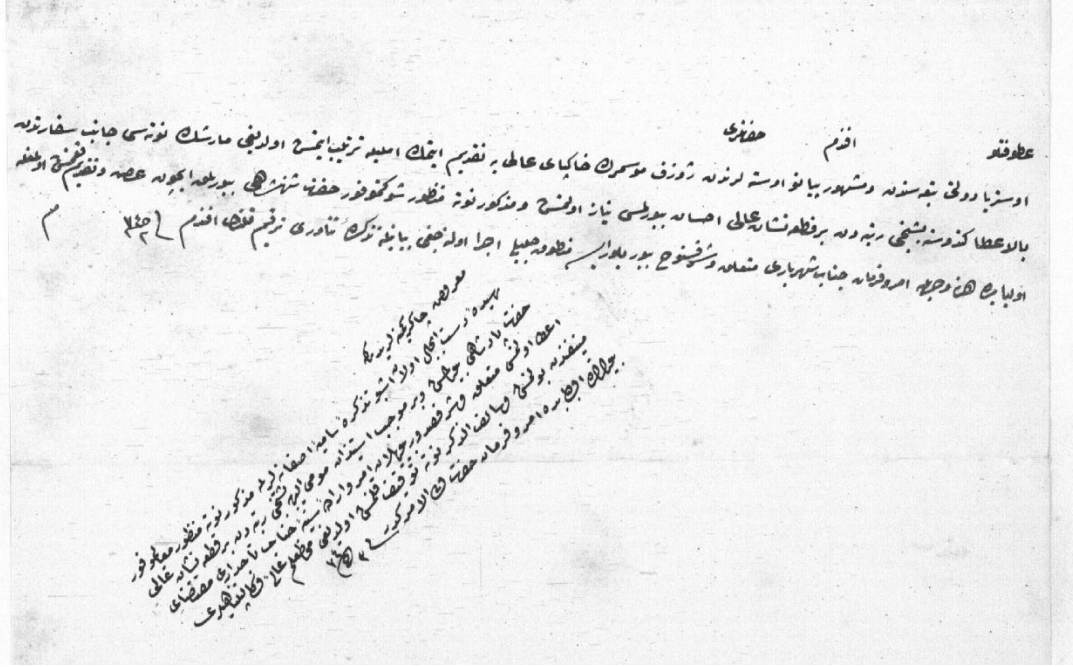
²⁰ Eralp, "Osmanlılarda Nişan ve Madalya", 1236.

²¹ Selman Benlioğlu, *Saray ve Musiki* (İstanbul: Dergâh Yayınları, 2018), 191.

²² Alimdar, *Osmanlı'da Batı Müziği*, 82.

²³ Alimdar, *Osmanlı'da Batı Müziği*, 143.

Liyakat Madalyası, Nişân-ı Âli-i Osmanî, Nişân-ı Osmânî Beratı, Sanayi Madalyası, Dördüncü Rütbeden nişan, Beşinci Rütbeden Mecîdî nişanı, İkinci Rütbeden Nişân-ı Zîşan-ı Mecîdî, Birinci Rütbeden Şefkat nişanı, üçüncü rütbeden Şefkat Nişân-ı Hümâyunu, Murassa Osmani nişanı olmak üzere farklı tür ve dereceden nişanlar belgelerde yer almaktadır. 138 belge içerisinde bazı belgelerin orijinal halleri örnek olarak verilecektir.

Belge-1: Sultan Abdülmecid döneminde 1858 yılında Avusturya devleti tebaasından piyano ustası Joseph Mösmer'in yazmış olduğu marşı padişaha hediye etmesi nedeniyle beşinci rütbeden nişân-ı âli ile ödüllendirilmesine dair belge.²⁴

Atûfetlü efendim hazretleri

Avusturya vilayeti teb'asından ve meşhur piyano ustalarından Joesph Mösmer'in Hak Pay-ı âliye takdim etmek emeliyle tertip etmiş olduğu marşın notası canib-i sefaretten bil-i'ta kendisine beşinci rütbeden bir kıt'a nişân-ı âli ihsan buyurulması beyan olunmuş ve mezkur nota mezkur şevketmevfur Hazret-i Şehinşahî buyurulmak için arz ve takdim kılınmış olmakla olbabda her ne vechile emru ferman Cenab-ı Şehriyâri müteallik ve şerefnûh buyurulur ise mantuk-ı celili icra olacağını beyanıyla tezkire-i tenaverî terkîm kılma efendim. Sene (2 Haziran 1274)

Ma'ruz-ı çaker keminelidir ki

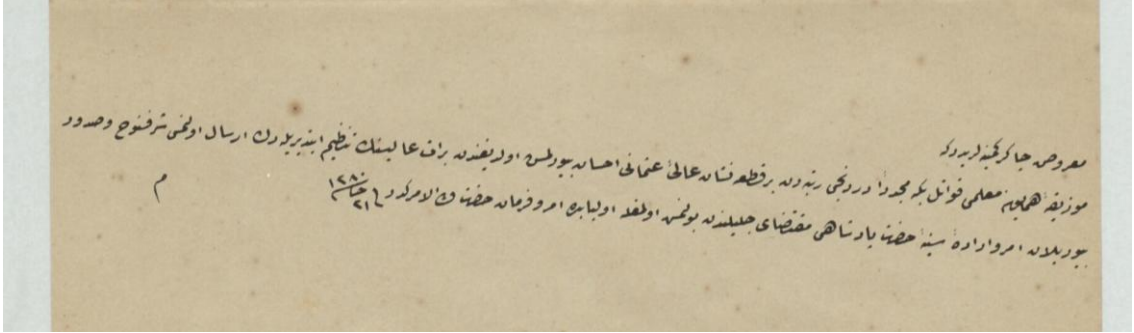
Reside-i dest-i ical olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneleriyle mezkûr notaya menzur ma'al mevfur Hazret-i Padişahî buyurulmuş ve bermûceb istizan muma ileyhın beşinci rütbeden bir kıt'a nişân-ı âli i'ta olunması müteallik ve şerefsudur buyurulan emr-u irade-i seniyye-i cenâb-ı tâcdârî mukteza-yı münîfinden bulunmuş Sâlif-üz-zikr nota tevkif kılınmış olduğu muma ta'lim-i âli-i vekalet penâhileri celilede ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. (2 Haziran 1274)

Callisto Guatelli (1819-1900) 1845 yılında Naum Tiyatrosu başında görevlidir. Bir yıl sonra Naum Tiyatrosu'nun maestrosu, piyanist ve besteci olarak tanınan Guatelli Çırağan Sarayı'nda padişahın huzurunda bir solo piyano resitali vererek 5000 kuruş atıyye ile ödüllendirilmiştir. Giuseppe Donizetti'nin 12 Şubat 1856 tarihinde vefat etmesinden sonra Callisto Guatelli Müzik-yi Hümâyunun başına getirilmiştir.²⁵ Callisto Guatelli 1857 yılında dördüncü derece Mecîdî nişanı, 1861 yılında Miralay rütbesi,

²⁴ Osmanlı Arşivi (CDAB.OA), *İrade Hariciye [İ.HR.]*, No.151, Gömlek No.8015.

²⁵ Nuri Özcan, "Muzık-yi Hümâyun", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2020), 420.

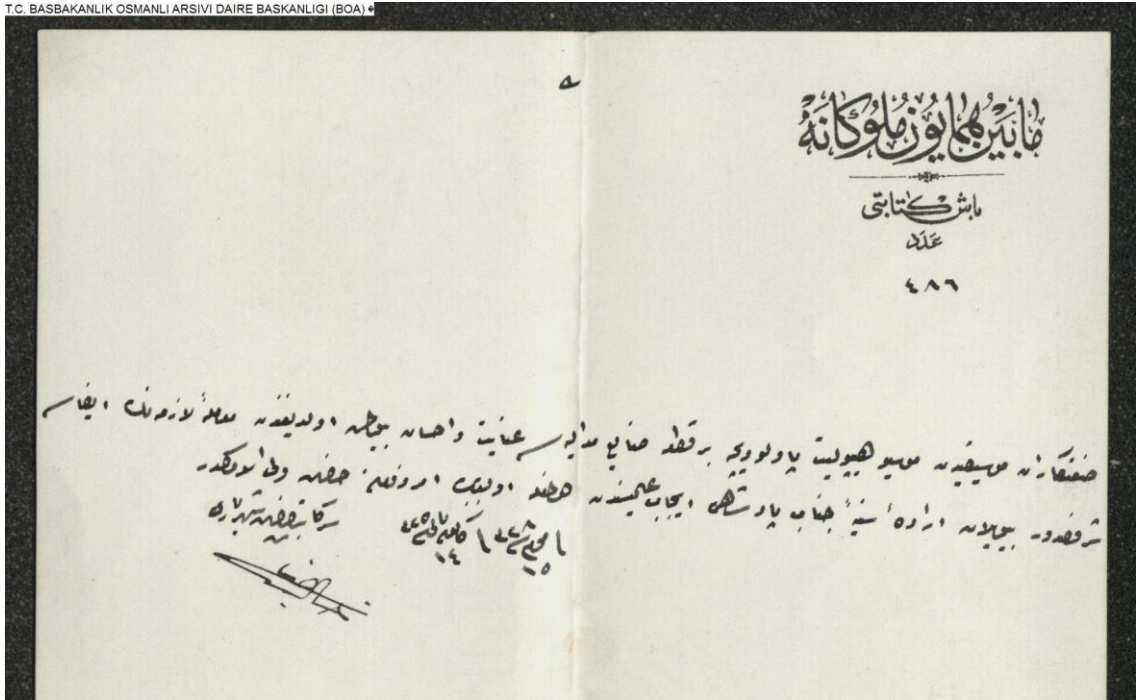
1863 yılında dördüncü derece Osmanî nişanı, 1875 yılında Mirliva Rütbesi, 1885 yılında ikinci derece Mecîdî nişanı, 1893 yılında birinci derece Mecîdî nişanı ile ödüllendirilmiştir.²⁶ Ayrıca Sultan II. Abdülhamid'e Hamidiye ve Yıldız Marşlarını, Sadrazam Mehmet Fuat Paşa'ya Osmanlı Sergi Marşı'nı ithaf etmiştir.²⁷

Belge-2: Muzıka-yi Hümâyun muallimi Guatelli Bey'e müceddiden ve dördüncü rütbeden bir kıt'a nişân-ı âlî ihsan buyurulmuş olduğundan berat-ı âlinin tanzim ettirilerek irsal olunmasına dair...²⁸

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Muzıka-yi Hümâyun muallimi Guatelli Bey'e müceddiden ve dördüncü rütbeden bir kıt'a nişân-ı âlî-i Osmani ihsan buyurulmuş olduğundan berat-ı âlinin tanzim ettirilerek irsal olunmuş şerefnuh ve sudûr buyurulan emr-u irade-i seniyye-i Hazreti Padişahî mukteza-yı celilinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. (21 Haziran 1280)

Belge-3: Sanatkârân-ı mûsikîyyeden mösyö Hipolit Pavloviç'e bir kıt'a 'sınayi' madalyası 'inayet ve ihsan buyurulmuş olduğuna dair 1912 tarihli bu belge. Sultan Mehmet Reşad dönemine aittir.²⁹

Mabeyn-i Hümayun Mülukane Başkatibi

²⁶ Alimdar, *Osmanlı'da Batı Müziği*, 92.

²⁷ Ayşe Özlem Akdeniz, "Osmanlı'nın İtalyan Müzisyenleri", *Journal of Ottoman Legacy Studies (JOLS)* 4/10 (2017), 49.

²⁸ Osmanlı Arşivi (CDAB.OA), *İrade Hariciye [İ.DH.]*, No.517, Gömlek No. 35179.

²⁹ Osmanlı Arşivi (CDAB.OA), *İrade Mabeyn-i Hümayun [İ.MBH.]* No.1 Gömlek No.111

Sayı: 486

Sanatkârân-ı mûsikîyyeden mösyö Hipolit Pavloviç'e bir kıt'a sınavı' madalyası 'inayet ve ihsan buyurulmuş olduğundan muamele-i lazimenin ifası şerefsudur buyurulan irade-i seniyye-i cenâb-ı padişahî icab olunmasından hareketle ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. (15 Muharrem 1328) (14 Kanun-ı Sani 325) Serkatiblerinden şehriyârî

On sekizinci yüzyılda askerî yenilgilerin artmasıyla birlikte önce askerî düzende, sonra toplumsal alanda yapılması gerekli görülen yenilikler için fikir ve girişimler artar. Mûsikîde yenilik hareketlerinin, tıpkı askerî alanda yapılan gelişmeler gibi Mehterhanenin kapatılması ile başlaması tesadüf değildir. Osmanlı'da on dokuzuncu yüzyıldan itibaren mûsikîde Batılılaşmanın ilk ve önemli işareti, Mehterhanenin yerine Muzika-yi Hümâyun'un kurulmasıdır.³⁰ Yeniçeri Ocağı'nın kapatılmasıyla birlikte ilga edilen mehterhanenin yerine 1826 yılında Asâkiri Mansûre-i Muhammediyye diye anılan modern ordunun bir gereksinimi olarak Muzika-yi Hümâyun adıyla askerî bando kurulmuştur.³¹

Muzika-yi Hümâyunun mûsikî faaliyetlerinde on dokuzuncu yüzyılın son çeyreği itibarıyla İtalyan ekolü yerini yavaş yavaş Fransız ekolüne bırakmaya başlamıştır. İspanyol asıllı piyanist, organist, şef ve besteci olan Fernando de Aranda 1886 yılında Osmanlı'nın Paris Büyükelçisi Esad Paşa'nın tavsiyesi ile Muzika-yi Hümâyun'a atanır. Fernando de Aranda'ya 1887 yılında üçüncü derece Osmanî nişanı, 1889 yılında üçüncü derece Mecîdî nişanı, 1892 yılında ikinci derece Mecîdî nişanı, 1893 yılında Miralay Rütbesi, 1894 yılında ikinci derece Osmanî nişanı, 1895 yılında Mirliva Rütbesi, 1897 yılında gümüş, altın Liyakat Madalyası, 1897 yılında birinci derece Mecîdî nişanı, 1899 yılında Ferik Rütbesi, 1903 yılında birinci derece Osmanî nişanı, 1905 yılında altın ve gümüş İmtiyaz Madalyası, 1908 yılında Murassa Osmanî nişanı verilmiştir.³²

Aranda'nın gerek kendisine verilen görevlere gerek terfilerine ve gerekse aldığı nişan ve madalyalara bakılırsa Saray tarafından oldukça beğenildiği ve takdir edildiği aşikardır.³³

Arturo Stravolo (1867-1956) Tepe Başı Tiyatrosu'ndaki temsilleri Sultan II. Abdülhamid tarafından beğenilen ve saraya çağırılan İtalyan sanatçılardan birisidir. Padişah huzurunda oynadığı temsilden memnun kalınır ve 300 altın liralık atıyye kendisine verilir. İstanbul'da birkaç sene daha kalan Stravolo'da Muzika-yi Hümâyun'a alınır. Padişah'tan hediye olarak atıyye alan yabancı mûsikîşinaslar içerisinde en yüksek miktarda alanı 1000 kuruş ile Mirliva Aranda Paşa ve 700 kuruş ile Arturo Stravolo'dur.³⁴

Avusturya sefirinin tavassutuyla padişah'tan -o devirde henüz âdet olmadığı halde- bir nişan istemiştir. Muhtemelen bis parçası olarak Liszt, Giuseppe Donizetti'nin *Mecîdiye Marşı* üzerine muhteşem bir parafraz (*Grande Paraphrase de la Marche de Giuseppe Donizetti composee pour Sa Majestele Sultan Abdul Medjid-Khax*) bestelemiştir. Eserin notaları Hariciye Nâzırı Ali Efendi (daha sonra Sadrâzam olan Ali Paşa) tarafından Sadrâzam Mustafa Reşid Paşa'ya verilmiştir. Eser sarayda Sultan Mecîd'in huzurunda icra edildikten sonra, padişah Liszt'e 4. derece Mecîdî nişanı ve çok kıymetli, mücevherli bir kutu verilmesini emretmiştir. Bundan sonra artık sanatçılara nişan takmak âdet olmuştur.³⁵

Nişan alan devlet erkânı arasında padişah imamları da yer almaktadır. Sultan Abdülaziz döneminde padişah imamlığı yapan Aziz Efendi, 1886 yılında 4. derece rütbe Osmânî nişanı ve 1889 yılında 3. derece rütbe Osmânî nişanı almıştır.³⁶ Hamamizade'nin henüz Mevlevi dergâhında çiledenken bestelediği, İstanbul'da kısa sürede nam salan "Zülfüdedir benim baht-ı siyahım" sözleriyle başlayan şarkı, III. Selim'in dikkatini çekmiş ve musahiplerinden Vardakosta Ahmed Ağa'yı dergâha göndererek derviş İsmail'i saraya çağırtmıştır. Daha sonra Dede Efendi, sarayla Mevlevi dergâhı arasında gidip gelmiş, bir ara sarayda

³⁰ Esra Dalkıran, "Cumhuriyet'e Geçiş ve Cumhuriyet Dönemi Müzik Yaklaşımları", *Müzik Kültürü*, (2013), 174.

³¹ Benlioğlu, *Saray ve Musiki*, 114.

³² Alimdar, *Osmanlı'da Batı Müziği*, 196.

³³ Alimdar, *Osmanlı'da Batı Müziği*, 97.

³⁴ Alimdar, *Osmanlı'da Batı Müziği*, 98.

³⁵ Vedat Kosal, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Klasik Batı Müziği", *Musiki Mecmuası* 52/465 (Haziran 1999), 24.

³⁶ Metin Gündoğdu, "Osmanlı'da Bestekâr Padişah İmamları ve Türk Din Mûsikisine Katkıları", *Turkish Academic Research Review* 8/1 (2023), 31.

müezzinbaşı görevinde bulunmuş, ama hiçbir zaman bu görevini ömrü boyunca sürdüren bir saray adamı olmamıştır. Bu da göstermektedir ki saray, İstanbul'daki mûsikî etkinliklerini izleyen, başarılı mûsikîcileri bünyesine alan, taltif eden, gelişmelerine olanak sağlayan, onların kültürel yönden beslenmelerinde de başrolü oynayan bir işlev üstlenmiştir.³⁷

Mevlid Kandili Merâsimleri'nde düzenlenen mevlid alaylarına iştirak edenlere padişah tarafından ihsanlar verilmesi de eski bir âdettir. Bu âdetin II. Abdülhamid döneminde de devam ettirildiği belgelerden anlaşılmaktadır. Örneğin (15 Ramazan 1303-17 Haziran 1886) tarihli bir belgede Hamidiye Camii Şerifi Müezzini Hacı Selim Efendi'ye 250 kuruş atıyye verildiği görülmektedir.³⁸

2. Osmanlı Arşivlerinde Yer Alan Nişan, Madalya ve Unvanlar ile ilgili Belgeler

Mûsikîşinaslara verilen nişan ve madalyalarla ilgili Osmanlı arşivlerinde 138 belge tespit edilmiştir.

Tablo 1: Belgelerde yer alan Nişan, Madalya ve Unvanların sayıları

Mecîdî Nişanı	38
Nişân-ı Âli-i Osmani	16
Mûsikîşinas Muallim	28
Müezzin-i Şehriyari	1
Madalya	5

Tablo 2: Belgelerde yer alan Nişan, Madalya ve Unvanların verildiği yabancıların sayıları

Ermeni Mûsikîşinas	1
Macar Mûsikîşinas	2
Yabancı Mûsikîşinas	60

Osmanlı Arşivlerinde yer alan belgelerin listesi

- 1- A.}DVN.MHM. 10 80 Muzika-yi Hümâyün Binbaşısı Necip Bey'e görevindeki başarılarından dolayı Mecîdî nişanı'nın beşinci rütbesi verildiğine dair berat.
- 2- A.}DVN.MHM. 20 24 Dersaadet Ordusu Sağkol Ağası Abdullah Batum Ordusu Binbaşısı Muhlis ve Kolağası Ahmed, Arabistan Ordusu Mûsikî Yüzbaşısı Osman ve Batum Ordusu Hastanesi eczacıbaşısına nişan verilmesi.
- 3- A.}DVN.MHM. 22 53 Beyoğlu Tiyatrosu Mûsikî Müdürü Liuci Erdini'ye Mecîdî nişanı verilmesi.
- 4- A.}MKT.MHM. 464 74 Muzika-yi Hümâyün miralaylarından Mehmed Ali Bey'e nişan verildiği.
- 5- A.}MKT.MHM. 272 68 Mabeyn-i Hümâyün Beşinci Kâtibi Ziya Bey ve Viyana Mûsikî Mektebi Muallimi Mösyö Solchir'e nişan verilmesi.
- 6- BEO 523 39221 İran Devleti tarafından Muzika-yi Hümâyün kolağalarından Cemil Arif ve Vandera beylere ita olunan dördüncü rütbe Şir-u Hurşid nişânının³⁹ kabulü. (Hariciye)
- 7- BEO 889 66624 Muzika-yi Hümâyün zabitanından Kaymakam İsmail Bey'e Sırp Hükümeti tarafından ita olunan nişanın kabulü. (Hariciye)
- 8- BEO 3752 281393 Gümüş Liyakat Madalyası ile taltif edilmiş olan Mûsikâ-i Osmânî Mektebi Ders Nazırı İsmail Hakkı Bey'in mezkûr madalyayı hamil olduğu anlaşıldığından Mecîdî nişanı i'tası. (Dahiliye; 279289)

³⁷ Hüseyin Bülent Akdeniz, "Bestekâr Sultanların Osmanlı Musikisine Katkıları", *Journal of Ottoman Legacy Studies (JOLS)* 5/11 (2018), 148.

³⁸ İhsan Şen - Ahmet Çakır, "Osmanlıda Resmî Kandil Merâsimleri ve Mûsikî", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 48 (2020), 246.

³⁹ Aslan ve Güneş (Farsça: شیر و خورشید, Şir ü Hurşid), İran'ın ulusal simgelerinden biri ve eskiden İran bayrağının bir unsuruydu. Bkz. Mesut Özeydin - Yusuf Çetin, "Kars Müzesinde Bulunan II. Gıyaseddin Keyhüsrev Sikkeleri", *Social Sciences Studies Journal (Sssjournal)* 4/23 (2024), 4607.

- 9- BEO 3290 246732 Muzıka-yi Hümâyun muallimlerinden Ferik Arnett Paşa'ya Nişân-ı Âli-i Osmanî ihsanı. (Maliye)
- 10- BEO 4290 321712 Almanya'da Pomeranya dahilinde Gol Toda mevkiinde Mûsikâ muallimliğinden mütekaid Franch Leopold'e sanayi madalyası ve isimleri yazılı subaylara Mecîdî nişanı verilmesi, bir kısmının da nisbet-i askeriyesinin kat'ı. (Harbiye)
- 11- BEO 4508 338067 Huzur-ı Hümâyunda konser verecek olan Macar Mûsikâ Takımı'na nişan i'tası. (Teşrifat; MTV/89)
- 12- DH.MKT. 2023 42 Trabzon Ermeni Mektebi Mûsikî muallimliğinden çıkarılan Agop Misya'nın evinde yapılan aramada ele geçen muzır şarkı varakasının ele geçirilmesi nedeniyle Komiser Cafer Efendi ve Hafıye Mehmed Ziya Efendilere Mecîdî nişanı tevcihi.
- 13- DH.MKT. 2334 12 Darülaceze'ye Kırmızı Değirmen adlı romanı hediye eden Teşrifat-ı Umumi Nazırı Kâmil Bey'in torunu Muzıka-yi Hümâyun çavuşlarından Ahmed İzzet Bey'in Mecîdî nişanı ile taltifi.
- 14- DH.MTV. 4 94 Avrupa Mûsikî üstatlarından Mösyö Henry Mato'ya dördüncü rütbeden nişan verilmesi.
- 15- HR.MKT. 311 24 Fransa Hassa Birinci Alayı mûsikî zabiti Mösyö Mangı'ya verilen beşinci rütbeden Mecîdî nişanı imal ettirilmesi.
- 16- HR.MKT. 534 60 *Taltifat [Mecîdî nişanı]: Mancine, Boge (Paris mekteplerinde Mûsikî hocası ve lirik tiyatrosu sersazendegâni)
- 17- HR.MKT. 673 72 *Taltifat [Nişan]: Obre (Paris'de Mûsikî mektebi direktörü)
- 18- HR.MKT. 673 91 *Taltifat [Nişan]: Obre (Paris'de Mûsikî mektebi direktörü)
- 19- HR.SFR.04.. 700 85 Vakıflar: Daha önce İane-i Muhacirin Memurluğu yapmış olan Muzıka-yi Hümâyun Kolağası Şevket Bey'e verilmiş olan Osmânî nişanının gönderilmesi.
- 20- HR.SFR.04.. 721 43 Müteferrik: 1880 Senesi Philippepolis (Filibe) Muhacirin Komisyonu temsilcisi İsmail Ali Efendi'ye bir bilet verilmesi ve Muzıka-yi Hümâyun Kolağası Şevket Bey'e tevcih olunan nişanın alınmadığına dair Philippepolis'de mukim Camille Sforza'dan Komiserlik Birinci Kâtibi Reşid Bey'e gelen rapor ve eki.
- 21- HR.SFR.04.. 735 72 Müteferrik: Padişahın doğum günü için bir beste yapan 17. Alay'ın mûsikî muallimi Mösyö Giom Ezkırland'a Mecîdî nişanı verilmesi talebi.
- 22- HR.SFR.04. 744 56 Müteferrik: Padişah için bir beste yapan Bulgaristan'da 17. Alay mûsikî muallimi Giom Ezkırland'ın nişan ve madalya ile taltif edildiği.
- 23- HR.SFR.04.. 745 37 Müteferrik: Ruscuk'ta 17. Bulgar Alayı'nda vazife yapan mûsikî muallimi William Skrlanand'ın tanzim ettiği notalardan ötürü dördüncü rütbeden Mecîdî nişanı ve bir madalya ile taltifi.
- 24- HR.TH.. 302 67 Muzıka-yi Hümâyun mülazımlarından Mehmed Raşid Efendi'ye, Karadağ hükümeti tarafından verilen Danilo nişanının yanmış olmasından dolayı yeniden verilmesi talebi.
- 25- HR.TH.. 332 16 Vefat eden İkinci Fırka-i Hümâyun Mûsikî Muallimi Kaymakam Lombardi Bey'in hamil olduğu nişanların varislerince İtalya Sefareti'ne teslim edildiği bildirildiğinden söz konusu nişanların sefarethaneden aldırılması.
- 26- HR.TO.. 538 49 Atina Mûsikî Cemiyeti Heyeti'nden bulunanların Nişân-ı Zışan ile taltif olunacak zevatın esamisini mübeyyin liste. a.g.tt
- 27- HR.TO.. 110 15 Mûsikî Talimhanesi müdürüne nişan verilmesi.
- 28- HR.TO.. 75 85 Mûsikî muallimlerinden Mösyö Roz'a nişan verilmesi talebi.
- 29- HR.TO.. 38 89 Mûsikî Cemiyeti Muallimi Mösyö Van Damme'nin beşinci rütbeden bir adet Mecîdî nişanı ile taltif edilmesi talebi.
- 30- İ.DH.. 503 34263 Muzıka-yi Hümâyun Miralay Osman Bey, Miralay İbrahim ve Kaymakam Şemseddin Beylere ihsan olunan nişan beratlarının irsalleri.

- 31- İ..DH.. 516 35136 Muzıka-yi Hümâyun Miralayı Osman Bey, Binbaşı Atıf Bey, Mehmed Efendi ve Mahmud Efendi'ye nişan i'tası.
- 32- İ..DH.. 517 35179 Muzıka-yi Hümâyun Muallimi Guatelli Bey'e nişan verilmesi.
- 33- İ..DH.. 517 35210 Muzıka-yi Hümâyun Miralayı Osman Bey ile Binbaşı Atıf Bey ve kolağalarından Mahmud Bey, Mehmed ve diğeri Mehmed Ağalara ihsan buyrulan nişan beratlarına dair.
- 34- İ..DH.. 519 35330 Muzıka-yi Hümâyun Muallimi Guatelli Bey'e ihsan buyrulan Nişân-ı Osmânî beratının arzı.
- 35- İ..DH.. 673 46904 Muzıka-yi Hümâyun miralaylarından Mehmed Ali Bey'e nişan i'tası.
- 36- İ..DH.. 730 50853 Üçüncü Ordu sınıf-ı piyade ikinci alayı Mûsikâ kolağası İbrahim Ağa'ya Mecîdî nişanı i'tası.
- 37- İ..DH.. 791 64222 İkinci Ordu Dördüncü Alayı Mûsikâ efradından İbrahim'e nişan i'tası. H-27-09-1296
- 38- İ..DH.. 815 65786 Muzıka-yi Hümâyun Tabibi Binbaşı Arif Bey'e nişan ihsanı. H-06-11-1297
- 39- İ..DH.. 827 66614 Hademe-i Hassa Mûsikâ Sınıfı Miralayı Mehmed Ali Bey'e nişan ihsanı. H-24-05-1298
- 40- İ..DH.. 868 69386 İkinci Ordu Piyade 13. Alay mûsikî muallimi Kolağası Ali Ağa'ya nişan verilmesi. H-24-12-1299
- 41- İ..DH.. 877 69976 Muzıka-yi Hümâyun Tabibi Arif Bey'e Kaymakamlık rütbesi, Hademe çavuşlarından İsmail Hakkı ve Neşet Efendilere nişan verilmesi. H-16-04-1300
- 42- İ..DH.. 878 70022 Hademe-i Şahane mûsikâ binbaşısı Ferhad Efendi ve Raşid, İbrahim ve Ali Efendiler ve Mail Bey'e nişan verilmesi. H-25-04-1300
- 43- İ..DH.. 886 70537 Cebel-i Lübnan Zabtiye Kolağası Mehmed Bey, mûsikâ muallimi Dincisto Kolpo Efendi, Süleyman ve Said Beylere nişan verilmesi. H-14-07-1300
- 44- İ..DH.. 897 71377 Hassa Ordu Birinci Fırkası birinci mûsikâ kolağası Ali Ağa'ya nişan verilmesi. H-29-12-1300
- 45- İ..DH.. 903 71763 Yedinci Ordu mûsikâ bölümü yüzbaşısı Mehmed Efendi'ye nişan verilmesi. H-10-02-1301
- 46- İ..DH.. 912 72410 Daire-i Bahriye mûsikâ muallimi Binbaşı Reşid Bey ve diğeri bazı şahıslara nişan verilmesi. H-25-05-1301
- 47- İ..DH.. 918 72832 Yedinci Ordu Mûsikâ Bölümü muallimine nişan verilmesi. H-2 -08-1301
- 48- İ..DH.. 928 73548 Muzıka-yi Hümâyun keman muallimi Yasgaraki Bey ve flüt muallimi Jore Milace Efendi'ye nişan verilmesi. H-24-11-1301
- 49- İ..DH.. 948 75018 İtalya devleti tebaasından mûsikî muallimi Giovanni'ye nişan i'tası. H-23-07-1302
- 50- İ..DH.. 1008 79586 Fransa'dan Mûsikî Müellif ve Bestekarları Cemiyet-i Akademisi Heyeti azasından Mösyö Adrin'e nişan i'tası. H-11-02-1304
- 51- İ..DH.. 1018 80327 Almanya Devleti'nin Ren Ordusu'nun Altıncı Piyade Alayı'nın mûsikî direktörü Mösyö Koturian Morel'e nişan verilmesi. H-07-05-1304
- 52- İ..DH.. 1022 80612 Muzıka-yi Hümâyun kolağalarından Mehmed ve yüzbaşılardan Ata ve mülazımlarından Ahmed Beye nişan verilmesi. H-09-06-1304
- 53- İ..DH.. 1027 80958 Hassa Ordu'su İkinci Alayı'nın mûsikâ kolağası Mehmed Efendi'ye nişan verilmesi. H-30-07-1304
- 54- İ..DH.. 1033 81355 Hassa 6. Alayı'nın mûsikâ kolağası Ahmed Efendi'ye nişan verilmesi. H-11-09-1304
- 55- İ..DH.. 1060 83223 Muzıka-yi Hümâyun muallimi Mösyö Aranda'ya nişan verilmesi. H-02-04-1305

- 56- İ.DH.. 1096 85949 İngiltere mûsikîşinaslarından Sir Alfred Sullivan adındaki zata nişan verilmesine dair. H-28-12-1305
- 57- İ.DH.. 1104 86489 Muzika-yi Hümâyun mülazımlarından Bertram ve Üstüvar Efendilere nişan i'tası. H-16-02-1306
- 58- İ.DH.. 1105 86509 Muzika-yi Hümâyun kolağası İsmail Bey'e nişan i'tası. H-21-02-1306
- 59- İ.DH.. 1113 87080 İkinci Fırka 6. Alay mûsikâ kolağası Ahmed Ağa'ya nişan i'tası. H-12-04-1306
- 60- İ.DH.. 1126 88034 Muzika-yi Hümâyun'da bulunan mülazım Rıza ve Çavuş Said Beylere nişan i'tası. H-22-07-1306
- 61- İ.DH.. 1142 89095 Moskova'da mûsikî mektebi müdürü Mösyö Chitatovski'ye nişan i'tası. H-05-11-1306
- 62- İ.DH.. 1146 89338 Bavyera-i Hassa Ordusu'nun seyahat için Dersaadet'e gelmiş olan mûsikâ takımı reisi Mösyö Hertog'a nişan i'tası. H-08-11-1306
- 63- İ.DH.. 1202 94121 İkinci Fırka-ı Hümâyun mûsikâ zabitanından Binbaşı Hüsnü Efendi'ye nişan i'tası. H-05-04-1308
- 64- İ.DH.. 1221 95563 Muzika-yi Hümâyun mülazımlarından Alaaddin Efendi'ye nişan i'tası. H-16-08-1308
- 65- İ.DH.. 1235 96760 Muzika-yi Hümâyun mülazımlarından Mehmed ve Nazım Efendilere nişan i'tası. H-30-12-1308
- 66- İ.DH.. 1247 97683 Muzika-yi Hümâyun Tabibi Mirliva Arif Paşa'ya nişan i'tası. H-10-03-1309
- 67- İ.HR.. 143 7498 Beyoğlu tiyatrosu mûsikâ müdürüne nişan verilmesi. H-14-09-1273
- 68- İ.HR.. 171 9309 Fransa Devleti'nin Hassa Birinci Alayı mûsikâ zabiti Mösyö Magani'ye beşinci Mecîdî nişanı i'tası. H-22-03-1276
- 69- İ.HR.. 219 12720 Paris Mûsikî muallimlerinden Retr'e nişan verilmesi. H-10-11-1282
- 70- İ.HR.. 241 14308 Paris Mûsikî Mektebi direktörüne nişan verilmesi. H-20-09-1286
- 71- İ.HR.. 286 17867 Avusturya Devleti tebaasından mûsikî üstadı Mösyö Deutsche'ye nişan verilmesi. H-14-06-1299
- 72- İ.HR.. 287 17967 Viyana'da Talimhane-i Mûsikî müdürü Mösyö Hellmesberger'e nişan verilmesi. H-23-12-1299
- 73- İ.HR.. 298 18880 Viyana'da mukim mûsikîşinas Mösyö Fransuva Süjo'ya nişan verilmesi. H-09-11-1302
- 74- İ.HR.. 318 20451 Fransa asakir-i hassası jandarma alayında mûsikî muallimi Michart R.'e nişan i'tası. H-18-11-1307
- 75- İ.MBH. 15 17 Avusturya mûsikîşinaslarından Profesör Mösyö Joseph Solcher'e Dördüncü Rütbeden Osmânî nişanı ihsan buyurulduğu. (1332Ca-017)H-20-05-1332
- 76- İ.TAL. 3 43 Muzika-yi Hümâyun zabitanından Kolağası Edhem Efendi'ye beşinci rütbeden Mecîdî nişanı i'tası. (1310S-043) H-08-02-1310
- 77- İ.TAL. 5 20 Muzika-yi Hümâyun Muallimi Aranda ve Miralay Mehmed Ali ve Binbaşı Safvet Beylere tebdilen nişan i'tası. (1310Ra-020) H-11-03-1310
- 78- İ.TAL. 17 92 Muzika-yi Hümâyun Miralaylarından Mehmed Şah Bey'e Mecîdî nişanı i'tası. (1310N-092) H-29-09-1310
- 79- İ.TAL. 23 15 Almanya Devleti tebaasından ve mûsikîşinaslarından Lanfi'ye nişan i'tası. (1310Z-015) H-06-12-1310
- 80- İ.TAL. 23 51 Muzika-yi Hümâyun Fransızca muallimi Oscar Efendi'ye Mecîdî nişanı i'tası. (1310Z-051) H-09-12-1310
- 81- İ.TAL. 24 8 Muzika-yi Hümâyun muallimlerinden Binbaşı Lombardo Efendi'ye nişan i'tası. (1310Z-093) H-08-12-1310

- 82- İ.TAL. 24 29 Muzıka-yi Hümâyun muallimi Guatelli Paşa'ya nişan i'tası. (1310Z-114) H-19-12-1310
- 83- İ.TAL. 29 55 Hademe-i Hassa-i Hümâyun'a ve Muzıka-yi Hümâyun-ı Mülukane mirlivalarından Arif Paşa ile Hademe-i Hassa-i Şahane miralaylarından Hüsameddin Bey'e ikinci rütbeden Nişân-ı Zışan-ı Mecîdî ve Cerrah Miralay Ali Efendi ile sairenin taltifleri. (1311S-109) H-16-02-1311
- 84- İ.TAL. 72 66 Dersaadet Rusya Sefareti üçüncü tercümanı Mösyö Maykof'a tebdilen üçüncü ve Rusya Devleti tebaasından ve mehery-i mûsikîşinasından Mösyö Grigoroviç'e dördüncü rütbeden Nişân-ı Âli-i Osmânî ihsanı. (1312Ş-066) H-21-08-1312
- 85- İ.TAL. 84 27 Yıldız Sarayı tamirhanesinde memur Erkan-ı Harbiye Miralay Fehmi Bey ile Muzıka-yi Hümâyun Binbaşısı Mehmed Bey'e Nişân-ı Osmânî ihsanı. (1313Ra-027) H-10-03-1313
- 86- İ.TAL. 84 54 Tophane-i Amire mûsikâ muallimleri Denie ile Selo Pini'ye Mecîdî nişanı ihsanı. (1313Ra-054) H-18-03-1313
- 87- İ.TAL. 107 62 Sırp Hükümeti tarafından Muzıka-yi Hümâyun zabitanından kaymakam İsmail Bey'e nişan ihsanı. (1314B-062) H-24-07-1314
- 88- İ.TAL. 125 48 Yaveran-ı Hazret-i Şehriyari'den Misafirin-i Ecnebiyye Teşrifatçısı Ferik Ahmed Ali Paşa'ya tebdilen birinci rütbeden Osmani ve Muzıka-yi Hümâyun Muallimi Mirliva Varanda Paşa'ya keزالik rütbe-i mezkureden Nişân-ı Mecîdî ihsanı. (1315B-048) H-16-07-1315
- 89- İ.TAL. 136 22 Muzıka-yi Hümâyun miralaylarından Hilmi Bey'e ikinci ve resim muallimi Rıza Efendi'ye dördüncü rütbelere Nişân-ı Mecîdî ihsanı. (1315Z-022)H-07-12-1315
- 90- İ.TAL. 144 19 İkinci Ordu-yı Hümâyun Müşiri Arif Paşa'nın kayınvalidesi ve Muzıka-yi Hümâyun ve hademe-i hassa-i şahane feriki Süleyman Paşa'nın haremi hanıma birinci rütbeden Şefkat Nişân-ı ihsanı vesairenin taltifleri. (1316Ra-029)H-06-03-1316
- 91- İ.TAL. 145 3 Muzıka-yi Hümâyun tabibi Ferik Arif Paşa'ya birinci rütbeden Mecîdî nişanı ihsanı. (1316Ra-100) H-30-03-1316
- 92- İ.TAL. 150 47 Muzıka-yi Hümâyun kaymakamlarından Tercüman İsmail Bey'e tebdilen üçüncü rütbeden Nişân-ı Osmânî ihsanı. (1316Ca-014) H-07-05-1316
- 93- İ.TAL. 157 41 Hohenzollern Vapuru mûsikâ efradından Şuye'ye beşinci rütbeden Mecîdî nişanı ihsanı. (1316B-041) H-14-07-1316
- 94- İ.TAL. 157 46 Tophane-i Amire Mûsikâ Bölüğü Kolağası Halid Efendi'ye tebdilen dördüncü rütbeden Mecîdî nişanı i'tası vesairenin taltifleri. (1316B-046) H-14-07-1316
- 95- İ.TAL. 179 38 Muzıka-yi Hümâyun Miralaylarından Safvet Bey'in haremi hanıma üçüncü rütbeden Şefkat Nişân-ı Hümâyunu ihsanı. (1317S-140) H-26-02-1317
- 96- İ.TAL. 205 17 Tophane Mûsikâ Bölüğü Muallimi Almanyalı Oscar Detyenin'e tebdilen üçüncü rütbeden Osmânî nişanı i'tası. (1317Za-089) H-29-11-1317
- 97- İ.TAL. 227 1 Mûsikî bestekârlarından Zavernall'a üçüncü rütbeden Nişân-ı Osmânî ihsanı. (1318C-001) H-04-06-1318
- 98- İ.TAL. 249 44 Fransa Mûsikî Akademisi katib-i umumisi Mösyö Auguste Buaye'ye tebdilen üçüncü ve Avusturya'nın Roma Sefareti Kañçıları Mösyö Fon Remi'ye dördüncü rütbelere Mecîdî nişanı verilmesi. (1319M-044) H-17-01-1319
- 99- İ.TAL. 251 35 Muzıka-yi Hümâyun yüzbaşılardan Zeki Efendi'ye dördüncü rütbeden Mecîdî nişanı ihsanı. (1319S-035) H-17-02-1319
- 100- İ.TAL. 268 15 Bavyera Mekteb-i Harbiyesi mûsikî muallimi Albert ve Nickler'e Osmânî nişanı ihsanı. (1319N-015) H-10-09-1319
- 101- İ.TAL. 289 77 Muzıka-yi Hümâyun mürettebatı ile İzmir kruvazörü amir ve zabitanına Rusya Devleti tarafından verilen nişanların kabul ve taliki. (1320Ş-087) H-06-08-1320

- 102- İ.TAL. 297 22 Muzıka-yi Hümâyun Muallimi Ferik Aranda Paşa'ya birinci dereceden Osmânî nişanı i'tası. (1320Z-023) H-10-12-1320
- 103- İ.TAL. 306 28 İnan Devleti canibinden 25. Alay mûsikî muallimi Yüzbaşı Osman Ağa'ya verilen nişanın kabulü. (1321R-028) H-17-04-1321
- 104- İ.TAL. 337 31 Mûsikîşinaslarından ve İtalya tebaasından Antonio Ecizi ile saireye nişan i'tasına dair. (1322R-140) H-30-04-1322
- 105- İ.TAL. 380 17 Müezzîn-i şehriyari ve Muzıka-yi Hümâyun sağ kol ağalarından Hafız Tevfik Efendi'ye nişan i'tası. (1323N-067) H-20-09-1323
- 106- İ.TAL. 381 30 Muzıka-yi Hümâyun mülazımlarından Ahmed İzzet Efendi'ye nişan i'tası. (1323L-030) H-04-10-1323
- 107- İ.TAL. 408 98 Muzıka-yi Hümâyun emir ve zabitanından Miralay Rafet Bey ile sairenin nişanlarla taltifleri. (1324N-099) H-17-09-1324
- 108- İ.TAL. 412 8 Muzıka-yi Hümâyun muallimlerinden İskender Antuan Efendi'ye nişan ihsanı. (1324Za-008) H-12-11-1324
- 109- İ.TAL. 420 92 Viyana meşahir-i mûsikîşinaslarından Theodor'a dördüncü rütbeden Nişan-ı Osmânî ihsanı. (1325Ra-092) H-23-03-1325
- 110- İ.TAL. 422 69 İtalya Hassa Askeri ve Birinci Sardinya Girenadia Alayı mûsikî muallimi Geovanni Narditi'ye nişan verilmesi. (1325R-069) H-16-04-1325
- 111- İ.TAL. 422 72 Fransa mûsikîşinaslarından Madam Döarsak'a üçüncü rütbeden Şefkat nişanı ihsanı. (1325R-072) H-24-04-1325
- 112- İ.TAL. 443 55 Muzıka-yi Hümâyun kaymakamlarından Celil Bey'e ikinci rütbeden Nişân-ı Mecîdî i'tası. (1326M-055) H-27-01-1326
- 113- İ.TAL. 446 2 Muzıka-yi Hümâyun Muallimlerinden Ferik Aranda Paşa'ya murassa Osmânî nişanı i'tası. (1326S-072) H-26-02-1326
- 114- İ.TAL. 465 31 Mûsikî-i Osmânî Mektebi ders nazırı İsmail Hakkı Bey'in dördüncü rütbeden Mecîdî nişanı ile taltifi. (1328CA-03) H-03-05-1328
- 115- MB.İ... 18 132 Muzıka-yi Hümâyun Miralay Osman Bey'e yeni Rikab-ı Hümâyun hademesi Miralay Hacı İbrahim Bey'e ise değiştirilerek üçüncü ve Rikab-ı Hümâyun Kaymakamı Şemseddin Bey'e de dördüncü rütbelerden Mecîdî nişan verilmesi. H-17-08-1279
- 116- MB.İ...19 43 Mabeyn-i Hümâyun Beşinci Katibi Ziya Bey'e Mecîdî nişanı, Viyana'da mûsikî mektebi Muallimi Solcher'e Dördüncü rütbelerden nişan verilmesi. H-12-02-1280
- 117- MB.İ... 62 5 Hassa Üçüncü Alayı mûsikâ serçavuşu Manisalı İsmail Ağa'ya beşinci rütbeden Mecîdî nişanı verildiği. H-06-07-1297
- 118- MB.İ... 65 140 Muzıka-yi Hümâyun Binbaşısı Arif Bey'e Mecîdî nişanı tevcih olduğu. H-06-11-1297
- 119- MB.İ... 74 193 Hademe-i hassadan Mûsikâ sınıfı Miralay Mehmed Ali Bey'e Osmânî nişanı ve Kastamonu Zaptiye Alayı 1. Merkez Taburu Binbaşısı Abdullah Ağa'ya Mecîdî nişanı verilmesi. H-23-05-1298
- 120- MB.İ... 109 54 İkinci Ordu Nizamiye Piyade 13. Alay mûsikî muallimi Solkol Ağası Ali Ağa'ya Mecîdî nişanı verilmesi. H-24-12-1299
- 121- MB.İ... 129 182 Sermüezzîn-i Hazret-i Şehriyari ve Muzıka-yi Hümâyun kaymakamı Rifat Bey'e üçüncü rütbeden Osmânî nişanı ihsanı. H-19-12-1300
- 122- MB.İ... 130 61 Hassa Ordu-yı Hümâyun birinci fırkasına mensup birinci mûsikî kolağası Ali Ağa'ya Ceyb-i Hümâyun Fırkası'ndan verilen 4. Mecîdî nişanının beratının celbi ve mûsikâ-i mezkûr mülazim-i evveli Sadık Ağa'nın rütbesinin yüzbaşılığa, Onbaşı Osman, Mehmed ve Yakub'un rütbelerinin çavuşluğa ve nefer İbrahim ile Arslan ve Hüseyin'in onbaşılığa terfi ve Salih çavuş ile Kerim, Ali ve Cemal çavuşların da maaşlarına zam yapılması. H-29-12-1300

- 123- Y..MTV. 92 96 Muzıka-yi Hümâyunda vazifeli bazı zevatın nişanlarla taltifi. H-24-09-1311
- 124- Y..MTV. 302 191 Fransa'ya manevra takibine gönderilen kaymakam Şevki Bey ve arkadaşları ile Fransa zabitanından bazılarının nişanla taltifi. H-27-08-1325
- 125- Y..PRK.SGE. 11 26 Mûsikâ Muallimi Ferik Aranda Paşa'nın, fahri olan rütbesinin hakikiye tebdili istirhamı. a.g.y.tt. H-30-12-1325
- 126- Y..PRK.TŞF. 3 76 Mısır Hidivi Abbas Hilmi Paşa'nın Dersaadet'i ziyareti ve maiyetinde gelen Mûsikâ takımına Sanayi-i Nefise nişanı verildiği. a.g. tt H-30-12-1310
- 127- A.}AMD. 73 13 Beyoğlu Tiyatrosu Mûsikâ Müdürü Luigi Arditi'ye bir kıt'a Mecîdî nişanı verilmesi. H-00-00-1273
- 128- A.}DVN. 111 22 Muzıka-yi Hümâyun Muallimi Donizetti Bey'e Üçüncü Rütbe'den nişan tevcihi. H-06-06-1272
- 129- A.}DVN. 132 28 Dar'ussadet'üş-şerife Ağası Tahsin Ağa, Ser-kurena Osman Efendi ve Muzıka-yi Hümâyun Mirlivası Necip Beyefendi'ye birinci dereceden İmtiyaz nişanı verildiği. H-08-11-1274
- 130- DH.MUİ. 73 29 Selanik'e gitmiş olan Mûsikî-i Osmani Mektebi muallimi ve mütealliminin Sanayi Madalyası'yla taltifi. H-01-03-1328
- 131- İ..DUİT 61 90 Taltifat; Rişar Feriha Bey (Macaristan Asakir-i Redife Mûsikâ Direktörü); Aykil Nandor Efendi (Peşte Başşehbenderhanesi Katibi); Hilâl-i Ahmer Cemiyeti; Viyana Sefaret-i Seniyyesi; Mecîdî nişanı i'tası. H-20-04-1335
- 132- İ..DUİT 62 94 Taltifat; Ali Efendi (Konya Sanayi Mektebi Mûsikî Muallimi); Osmânî nişanı i'tası. H-12-06-1335
- 133- İ..DUİT 66 26 Taltifat; Musa Bey, Hacı (Mutki'de Milis Reisi); Ziyaeddin Efendi, Şeyh (Mutki'de Milis Reisi); Said Ağa (Çatalca Tursun köyü eşrafından); İsmail Hakkı Bey (Mûsikî-i Osmani Mektebi Müdürü); Petridis Efendi (Anadolu Demiryolu Kumpanyası Müfettişi); Liyakat Madalyası; Mecîdî nişanı; Sanayi Madalyası i'tası.
- 134- İ..DUİT 62 94 Taltifat; Ali Efendi (Konya Sanayi Mektebi Mûsikî Muallimi); Osmânî nişanı i'tası. H-12-06-1335
- 135- İ..DUİT 66 26 Taltifat; Musa Bey, Hacı (Mutki'de Milis Reisi); Ziyaeddin Efendi, Şeyh (Mutki'de Milis Reisi); Said Ağa (Çatalca Tursun köyü eşrafından); İsmail Hakkı Bey (Mûsikî-i Osmân Mektebi Müdürü); Petridis Efendi (Anadolu Demiryolu Kumpanyası Müfettişi); Liyakat Madalyası; Mecîdî nişanı; Sanayi Madalyası i'tası.
- 136- İ..HUS. 181 16 Rus Mûsikî takımı zabitan ve efradına ihsan edilen nişan ve madalyaların tevdi edildiği. (1327Z-17) H-26-12-1327
- 137- MV. 234 143 Avusturya mûsikîşinaslarından Profesör Mösyö Joseph Solcher'e dördüncü rütbeden nişan verilmesi. H-23-05-1332
- 138- Y..EE. 10 49 Bulgar notası, Erzurum vakasının Hükümet-i mahalliyenin hatası olduğu ve mahalli hükümetin müteyakkız ve basiretli davranmadığı, Hint ulemasından cevap verilmek üzere kendisine gönderildiği, Romanya Devleti tarafından kendisine nişan gönderildiğine dair alelusul makamına bir diploma bırakmış olan Rum Mûsikî Cemiyeti'nin bu hareketinden siyasi mana çıkaran Meclis Reisi Kanbur Haydar Efendi'nin bu hareketi hakkında. H-18-11-1307

Sonuç

Mûsikî, Osmanlı sarayındaki günlük hayatın ayrılmaz parçasıdır. Sadece hükümdar sayısında değil, yönetici sınıf çevresinde de her zaman bir müzisyenler topluluğu bulunmuş; aynı topluluklar devletin sosyal yapısının bir gereği olarak o zamanlar havâsü'l-havas denilen en yukarıdaki entelektüel elitin çevresinde ve merkez teşkilatının haricinde kalan taşra yönetim merkezlerinde de daima var olmuştur.⁴⁰ Mûsikînin saraydaki önemli konumu nedeniyle nişan, madalya ve taltifler ile ödüllendirilen mûsikîşinasların sayısı

⁴⁰ Akdeniz, "Bestekâr Sultanların Osmanlı Musikisine Katkıları", 145.

azımsanamayacak miktardadır. Arşiv belgelerinden elde edilen veriler göstermektedir ki yerli yabancı birçok müsikşinas padişahların takdir yöntemi olan nişan, berat ve madalyalarla ödüllendirilmişlerdir. Bu ödüllendirme her türden eseri kapsayacak nitelikte olmuştur. Müsik ile ilgili verilen nişan ve madalyaların büyük çoğunluğu sanatı teşvik amacı taşımaktadır. Nişan ve madalyalar toplum içerisinde itibar açısından da sanatçılar arasında önem arz etmiştir. İncelenen 138 belgede yerli sanatçılar kadar yabancıların da olması dikkat çekicidir. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi'nde tespit edilen 138 belgeden 56 tanesi Muzika-yi Hümâyün üyelerine nişan verilmesi ile ilgilidir. Muzika-yi Hümâyün üyelerine en fazla verilen nişan Mecîdî nişanıdır. Tespit edilen belgelerde 60 yabancı müsikşinasa ödül verilmiştir. Ayrıca verilen Mecîdî nişanı sayısı 38, Nişân-ı Âli-i Osmanî nişanı sayısı 16'dır. Ödül verilen müsikşinas Muallim sayısı: 28, müezzin-i şehriyari sayısı 1'dir. Madalya sayısı 5'tir. Ödül verilen Ermeni müsikşinas sayısı 1, Macar sayısı 2 kişidir. Müsikye ilgisi olan padişahların nişan ve madalya verme noktasında daha ön planda olduğu görülmektedir. Sanatı teşvikin en önemli göstergesi verilen bu ödüller olmuştur. Osmanlı döneminde verilen bu nişan ve madalyalar sayesinde müsik sanatının büyük gelişim gösterdiği söylenebilir. Çünkü yerli yabancı birçok müsikşinas bu taltiflerden alabilmek için eserler üretmiş ve padişahın takdirine sunmuştur. Üretilen eserlerin niteliği sarayın beğenisine göre artmıştır. Verilen nişan ve madalyalar veya diğer berat, makam gibi taltifler Osmanlı Devleti'nin sanata ve sanatçıya verdiği değer bir göstergesidir. Bu ödüller kimi zaman siyasi amaçlarla da kullanılmıştır. Bazı durumlarda ülkeler arasındaki diplomasi gereği olarak da bu taltifler verilmiş veya alınmıştır. Geçmişte olduğu gibi günümüzde de kültür ve sanat insanlarına teşvik ve takdir amaçlı ödüller verilmektedir. Bu ödüller Türk kültür ve sanat hayatına önemli katkılarda bulunan özgün eserler veya hizmetler veren kişi veya kurumları, devlet adına onurlandırmak ve özendirmek üzere 1995 yılından itibaren Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığınca verilen ödüllerdir. Cumhurbaşkanlığı tarafından verilen kültür ve sanat ödülleri içerisinde müsikşinasların eserleri de yer almaktadır: Şefika Kutluer (1995), Arif Sağ (1996), Fikret Otyam (1998), Nevzat Atlığ (1999), Alâeddin Yavaşca (2008), Ahmet Hatipoğlu (2012), Ahmet Kaya (2013), Niyazi Sayın (2014), Orhan Gencebay (2015), Erol Parlak (2016), Göksel Baktagir (2017), Erol Sayan (2018), MFÖ Grubu (2019), Özdemir Erdoğan (2020), İdil Biret (2021), Ajda Pekkan (2022), Emel Sayın (2023). Bu ödüllerin kime verileceği seçici bir kurul tarafından belirlenmektedir. Geçmişteki uygulamalar padişahın beğenisi ve ilgisi ile bu ödüllerin kimlere verileceğini belirleme yönünde idi.

Beyanname

- 1. Finans/Teşvik:** Yazar, çalışmada herhangi bir finans/teşvik kullanılmadığını beyan etmektedirler.
- 2. Çıkar Çatışması:** Yazar, çalışmada herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedirler.
- 3. Etik Beyan:** Yazar bu makalede araştırma ve yayın etiğine uyulduğunu beyan etmektedirler.

Kaynakça

- Akdeniz, Ayşe Özlem. "Osmanlı'nın İtalyan Müzisyenleri". *Journal of Ottoman Legacy Studies (JOLS)* 4/10 (2017), 43-62.
- Akdeniz, Hüseyin Bülent. "Bestekâr Sultanların Osmanlı Musikisine Katkıları". *Journal of Ottoman Legacy Studies (JOLS)* 5/11 (2018), 145-163.
- Alimdar, Selçuk. *Osmanlı'da Batı Müziği*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2016.
- Artuk, İbrahim. "Nişan". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 33/154-156. İstanbul: TDV Yayınları, 2007.
- Aydın, Ali İhsan. "Kudüs'te Görünür Olma Siyaseti: Osmanlı Nişan Taltifleri (1872-1917)". *Filistin Araştırmaları Dergisi* 10 (2021), 38-56.
- Baysal, Hatice. "Osmanlı'da Kadın Memureler İçin Motivasyon Uygulamaları: Bank-ı Osmani-i Şahane, Dersaadet Telefon Anonim Şirketi Osmaniyesi ve Kadın Birinci İşçi Taburu Üzerine Bir İnceleme". *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 29 (2017), 339-366.
- Benlioğlu, Selman. *Saray ve Müsik*. İstanbul: Dergah Yayınları, 2018.
- Çetin, Atilla. "Ebûkîr". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 10/279-280. İstanbul: TDV Yayınları, 1994.
- Dalkıran, Esra. *Cumhuriyet'e Geçiş ve Cumhuriyet Dönemi Müzik Yaklaşımları*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2013.

- Doğan, Ayhan - Çetin, Sadık. "Osmanlı Maarifinde Muallim Motivasyonu Kaynaklarından Maarif Nişanı ve Fazilet Mükâfâtı". *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 37 (2021), 1-37.
- Eralp, T. Nejat. "Osmanlılarda Nişan ve Madalya". *Türkler Ansiklopedisi*. ed. Hasan Celal Güzel. 13/1232-1237. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002.
- Gündoğdu, Metin. "Osmanlı'da Bestekâr Padişah İmamları ve Türk Din Müsîkisine Katkıları". *Turkish Academic Research Review* 8/1 (2023), 21-56.
- Kiren, Akın. "Osmanlı-Kaçar Münasebetlerine Nişânlar Üzerinden Bakmak: II. Abdülhamid Dönemine Dair Bir Deneme". *OTAM Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi* 45 (2019), 147-186.
- Kosal, Vedat. "Osmanlı İmparatorluğu'nda Klasik Batı Müziği". *Musiki Mecmuası* 52/465 (Haziran 1999), 17-24.
- Özaydın, Mesut - Çetin, Yusuf. "Kars Müzesinde Bulunan II. Gıyaseddin Keyhüsrev Sikkeleri". *Social Sciences Studies Journal (Sssjournal)* 4/23 (2024), 4607-4614.
- Özcan, Nuri. "Muzika-yi Hümâyun". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 31/420-422. İstanbul: TDV Yayınları, 2020.
- Şeker, Mehmet. "Hil'at". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 18/22-25. İstanbul: TDV Yayınları, 1998.
- Şen, İhsan - Çakır, Ahmet. "Osmanlıda Resmi Kandil Merâsimleri ve Müsîki". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 48 (2020), 241-264.
- Tekin, Kemal Hakan. "Osmanlı Devleti'nde Gelenekten Yeniliğe Geçişin Anamlı Bir Sembolü: Mecidi Nişanları". *The Journal of Academic Social Science Studies* 8/28 (2019), 393-411.
- Toker, Hikmet. "Sultan Abdülaziz'in Musikişinas Kişiliği ve Dönemi'nde Osmanlı Sarayı'nda Müsîkî Hayatı". *Sultan Abdülaziz ve Dönemi Sempozyumu*. 1/153-178. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2014.

Arşiv Belgeleri

- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi İrade Hariciye 151.8015. H-02-06-1274.
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi İrade Dahiliye 517 35179 H-21-05-1280.
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi İrade Mabeyn-i Hümayun 1 1 11 H-15-01-1328.